

Kjak



Aksel V. Johannesen
løgtingsmaður

Hvør lumpar hvønn?

Í viðtalu við Dimmalætting friggjadagin heldur løgmaður, at øll tann føroyska fakfelagsrørslan hevur latið seg lumpa av pensjónsfeløgnum. Heldur enn at niðurgera fakfelagsrørsluna hevði tað verið meira virðiligt av løgmanni at steðga á og spurt seg sjálvan, hví móttøðan frá fakfeløgnum er so stór.

Lønarskatturin er ov høgur

Lat meg byrja við einari staðfesting. Eisini vit í Javnaðarflokkinum hava seinastu tíðina ført fram, at lønarskatturin er ov høgur í Føroyum. Tí vil Javnaðarflokkurin meira enn fegin vera við til at lækka skattin á lønir. Javnaðarflokkurin hevur tó tvinnar ófrávíkiligar treytir til eina skattumlegging.

Fyri tað fyrsta skal ein skattalætti fremst av øllum koma teimum til góða, sum hava størsta tørvin á einum lætta. Tað eru ikki inntøkurnar omanfyri milliónina, ið tørva skattalætta. Nei, hinvegin eru tað lág- og meðalinntøkurnar. Tað eru hesir inntøkubólkar, sum hava trupult við at fáa endarnar at røkka í gerandisdegnum.

Í øðrum lagi má skattaumleggingin vera fult figgjað. Politiska skipanin stendur í dag yvirav einari stórari avbjóðing. Landskassin hevur hall á umleið 500 milliónir kr., og stórar avgerðir skulu takast komandi árin, um búskapurin skal fáast aftur á beint. Tá støðan hjá landskassanum er so hættislig, má tað vera greitt fyri ein og hvønn, at tað er ábyrgdarleyst at geva ófiggjaðar skattalættar fyri fleiri hundraðtals milliónir krónur.

Er flatskattaskipanin figgjað?

Løgmaður hevur fleiri ferðir seinastu vikurnar sagt, at skattalættin skal vera fult figgjaður. At skatta pensjónir við inngjald heldur enn við útgjald, gevur tó ikki landskassanum nýggjar inntøkur. Talan er einans um at framskunda nakrar inntøkur.

Samgongan framskundar inntøkur, sum annars vóru ætlaðar at figgja tær øktu útreiðslurnar, sum landskassin fær innan eldraøkið komandi árin. Tað ber ikki til at brúka somu krónur til at brúka somu krónur tvær ferðir og tí fara hesar kærkomnu krónur at mangla í framyvir.

So harra løgmaður, sam-

stundis sum tú sigur, at skattalættin skal verða fult figgjaður, er samgongan hjá tær væl ávegis at gjøgnumføra ein skattalætta, sum als ikki er figgjaður.

Verður vælferðarsamfelagið avmonterað?

Løgmaður hevur fleiri ferðir seinastu vikurnar sagt, at tað kemur ikki uppá tal, at avmontera vælferðarsamfelagið.

Flatskattaskipanin hjá samgonguni kostar landskassanum smáar 300 hundrað milliónir krónur árliga. Hetta svarar nøkunlunda til tað, sum tað kostar at reka røktarheimini, sambýlini og heimarøktina í dag.

Tá skatturin av inntøkum hjá komandi ættarliði av pensjónistum verður brúktur til ein skattalætta í dag, kann hesin peningur ikki brúkast til tað, hann annars var ætlaður; nevniliga at figgja øktu útreiðslurnar, sum landskassin eyðsæð fær innan eldraøkið komandi árin.

Flatskattaskipanin skapar tí eitt stórt hol í landskassan. Um landið ikki skal fara av knóranum, er neyðugt at fylla holið aftur. Tá eru ikki aðrir møguleikar enn antin at avtaka væl-

ferðartænastur ella at seta í verk brúkaragjöld fyri at figgja okkara heilsuverk, almannaverk og skúlaverk. Hetta fer serliga at raka teir lægru inntøkubólkarnar sera meint.

So harra løgmaður, samstundis sum tú sigur, at tú ikki ætlar at avmontera vælferðarsamfelagið, er samgongan hjá tær væl ávegis at gera júst hetta.

Økir flatskattaskipanin gjónna millum rík og fátøk?

Løgmaður hevur fleiri ferðir seinastu vikurnar sagt, at samgongan ikki vil økja gjónna millum rík og fátøk.

Flatskattaskipanin leggur upp til at ein arbeiðari við eini mánaðarinntøku á 20.000 krónur fær 115 krónur í skattalætta. Ein mánaðarinntøka á 50.000 krónur fær 4000 krónur í skattlætta og ein inntøka á 100.000 krónur fær 8.000 krónur í skattalætta mánaðarliga.

Samgongan sigur, at endamálið við flatskattaskipanini er at seta ferð á búskapin og nýtsluna hjá føroyingum. Eydna hetta samgonguni, fáa vit mest sannlíkt prívøkstur, Tá verður lítli skattalættin til tey lágløntu

væl og virðiliga etin upp í prívøkstri.

So tað er ikki bara tann ríki, ið verður ríkari, men sanniliga eisini tann fátæki, ið verður fátækari

So harra løgmaður, samstundis sum tú sigur, at ætlanin ikki er at økja gjónna millum rík og fátøk, er samgongan hjá tær væl ávegis at gjøgnumføra júst hetta.

Hevur tað nakran týdning, hvussu pensjónin verður skattað?

Løgmaður hevur fleiri ferðir seinastu vikurnar sagt, at tað ongan týdning hevur fyri einstaka uppspararan, um pensjónin verður skattað við inngjald ella við útgjald.

Um pensjónirnar verða skattaðar við inngjald ella útgjald hevur í prinsippinum ongan týdning reint tekniskt, um allar fortreytirnar eru tær somu. Fortreytirnar hjá samgonguni eru tó ikki tær somu. Her er eitt dømi:

Ein arbeiðari við eini inntøku á 20.000 krónur um mánaðin, sum sparir 15 prosent av sínari løn upp til pensjón (lívrenta) verður eftir galdandi skattaskipan skattaður við 27 prosentum, tá pensjónin verður útgoldin.

Ætlanin hjá samgonguni er, at skatta somu pensjón við 40 prosentum. Tað vil siga at skattaprocentið hækkar við 13 prosentum, ella pensjónisturin skal rinda 1400 krónur meira í skatti um mánaðin.

Tá upphæddin, sum pensjónsfeløgini koma at ráða yvir, næstan verður hálverað, samstundis sum pensjónsfeløgini fáa tvífalt so nógvar policur at umsita, er tað ikki ósannlíkt, at umsitingargjöldini fara at hækka, og fer hetta at kosta einstaka uppspararanum dýrt.

So harra løgmaður, samstundis sum tú sigur, at uppspararin ikki fer at kenna mun av broytingini í pensjónsskattningini er samgongan hjá tær væl ávegis at broyta skattningina av pensjónnum soleiðis, at tey lágløntu fara at fáa munandi minni í pensjón.

So harra løgmaður...

Onki hevur fakfelagsrørslan latið seg lumpa av pensjónsfeløgnum. Heldur er tað løgmaður, ið hevur latið seg lumpa av Jørgeni Niclasen og Fólka flokkinum. Og tað er rættiliga ræðandi, at vit hava ein løgmann, ið so lætt letur seg lumpa.



Kristina Háfoss
Løgtingskvinna og næstforkvinna í Løgtingsins Fíggjarnevnd

Ófullfiggjað og óverulig fíggjarlóg

Hevði veruliga ikki trúð at grundleggjandi broytingar í okkara skatta- og pensjónsskipanum fóru at verða skrumblaðar ígjøgnumuttan neyðuga viðgerð oguttan samráð við eitt nú við partarnar á arbeiðsmarknaðinum. Men so verður. Vit hava nú fingið fíggjarlógaruppskot landsstýrisins og síggja nú politikkinn hjá verandi samgongu í praksis. Talan er sum heild

um ein stuttskygdan og ófullfiggjaðan politikk.

Samgongan valt øktan rakstur, færri iløgur og størri undirskot

Samgongan hevur í fíggjarlógaruppskoti sínum økt um rakstrarútreiðslurnar í mun til í ár, og eisini eru iløgurnar minkaðar í muntliløgukarmin, ið Løgtingið samtykti fyrr í ár. Hartil er undirskotið størri enn í

játtanarkarminum og hetta hóast inntøkuførðar verða 235 mió. kr., ið áttu at komið inn sum pensjónsskattur seinni. Eisini hevur samgongan valt at útskjóta fleiri størri og virksemisskapandi iløgur - eitt nú Miðnáamsskúladepilin í Marknagili og Tjóðleikhús. Hartil er ongin mett fíggjarlóg fyri 2013 og 2014. Størstu málini í fíggjarlógini eru tó skattalættin og pensjónsskattningin.

Koma at mangla inntøkur í framtíðini

Í dag eru vit 4 á arbeiðsmarknaðinum fyri hvønn pensjónist. Í 2040 vera 2 á arbeiðsmarknaðinum fyri hvønn pensjónist. Tað sigur seg sjálvt, at inntøku- og pensjónsskatturin hjá hesum 2 ikki verður nóg mikið til at rinda allar eldraútreiðslur og vælferðartænastur til støðugt fleiri pensjónistar –

ið ikki fara at rinda skatt tá. Pensjónsskatturin, ið tá er tørvur á, er longu brúktur. Vit skulu tí vænta at nýggir skattir og brúkaragjöld á vælferðartænastum kunnu væntast tá.

Stóran skattalætta til 11% av føroyingum

Skattauppskotið hjá samgonguni merkir eisini at allir inntøkubólkar koma at rinda fyri stóran skattalætta

til serliga 11% av føroyingum. Tí tað eru tey við inntøkum á 400.000 kr. og hægri, ið fáa úr 2.000 og meira í mánaðarligum skattalætta.

76% av skattgjaldarum ongan skattalætta

Inntøkur upp til 300.000 kr. um árið – t.e. 76% av skattgjaldarum – fáa stórtsæð ongan skattalætta. Tvør-

